

● L'opció preferencial pels pobres des de la militància obrera i cristiana

Esquema complet de la ponència del
Pepe Rodado a la Jornada General

I. SITUACIÓ ACTUAL

● **L**lenguatge doble adquirit: *opció per la Classe Obrera – opció pels Pobres*, l'un per l'opció obrera i l'altre per l'opció cristiana (identitat dels nostres moviments especialitzats, obrers, d'AC)

● –en algunes situacions / moments, discussió: uns se senten més còmodes amb l'un que amb l'altre

–alguns suggereixen un canvi de llenguatge, per anacrònic (això no serviria per a l'opció cristiana també?)

–Constatació vital i percepció cultural:

abans l'opció de classe també l'enteníem com a opció pels pobres; coincidència de l'ús creixent del llenguatge *opció pels pobres* amb canvis socials, que indiquen que *no som pobres* (augment: pobres-exclusos-marginats)

–Mirem el llenguatge en la «literatura» de referència:

● ***ACO**, tríptic: *Som moviment obrer i sentim que formem part de la lluita del moviment obrer, perquè creiem que el treball o l'atur afecta molt la vida de les persones* (no hi ha cap referència a l'opció pels pobres)

● ***JOC**, Document Identitat: *Som un moviment del món obrer. Quan diem obrer no parlem de quelcom determinat pel treball manual o per la condició d'assalariat exclusivament, sinó que la condició obrera és constituïda per diferents factors, com és ara la família, l'habitatge, el barri/poble, el treball, l'estudi, l'atur..., pels quals vivim situacions de precarietat degudes a factors socials, econòmics i culturals. Aquest món ja no només es troba en la indústria i els serveis, sinó també en el camp i la migració.*

Prenem consciència de pertànyer a la Classe Obrera, és a dir, de ser d'un col·lectiu que arrela en una història de lluita i de valors, que s'adona de la injustícia social i que s'organitza per combatre-la, partint de la dignitat com a fills i filles de Déu, per tal d'anar creant entre tots una societat sense classes.

***Sindicats:**

CCOO: *sindicat general de classe... diversitat món laboral... Treballadors i treballadores*

Referència a col·lectiu (lluita pels drets)

Arrelada en el conjunt de les diversitats de la classe treballadora

USOC: *treballadors i treballadores*

Sindicat de classe: rebutja explotació treballador i lluita per transformació estructures

***Partits Esquerra:**

PSC: 2. Som progressistes i d'esquerres, gent compromesa amb el món del treball, i volem promoure una política de reformes per assolir una societat de benestar, inclusiva i cohesionada, la defensa de l'espai públic, la justícia social, la igualtat i el bé comú. **(Declaració de Principis, 2008)**

IC: Iniciativa per Catalunya Verds és una formació política democràtica, catalanista, republicana, d'esquerres, ecologista, feminista, municipalista, *d'homes i dones que fan seu el patrimoni i la història del PSUC i de l'ENE i del moviment obrer*, compromesa amb totes les persones que volen transformar el món, superar el capitalisme i que comparteixen els valors de la justícia social, la pau, la igualtat, la radicalitat democràtica, la llibertat, la laïcitat i la solidaritat i que vol construir una societat basada en la democràcia i el socialisme. **(Definició ideològica)**

Testimoni Miriam, JOC Madrid, *Testigos de un evangelio obrero*, p.81-82

II. OPCIO PER LA CLASSE OBRERA

Pluralitat significats CO:

*molts volen dir = *treballadors* (actius ocupats que venen la seva força de treball per un sou)

**obrers*: és més restrictiu: referència a un grup concret de treballadors: indústria, manuals...

**poble, masses, pobres, marginats*: sentit ampli (concepte antimarxista: *lumpenproletariat* no CO)

***Concepte cultural i antropològic: Món Obrer:**

àmbit social, cultural, i espacial/territorial on coexisteixen famílies pobres, obreres i treballadores poc qualificades, amb cert grau d'identitat, de consciència de classe, de solidaritat, de formar un món social, *cultural* i espacial (**família obrera**)

***Concepte polític:**

equiparació CO a **Moviment Obrer**: conjunt de treballadors que s'organitzen per impulsar el desenvolupament de la lluita de classes, de transformació de la realitat social, *cultura pròpia*

Lligat a consciència i acció transformadora

Rafael Díaz Salazar, **¿Todavía la clase obrera?** p.17-19

*S'ha produït una *evolució extraordinària de les condicions de treball*:

Conjunt de *transformacions socials* de gran volada: conseqüències noves ocupacions:

diversificació i fragmentació CO... que no redueix o anul·la CO sinó que l'amplia!

Nova classe obrera o classe treballadora = diversificació, fragmentació, menor nivell de pobresa.

Avui no classe revolucionària (concepte marxista): desitjos de reforma profunda i gradual del capitalisme i expectatives de major justícia, igualtat i democràcia econòmica; suport a l'esquerra moderada, socialdemòcrata

***Immigrants:** pobres – treballadors – Classe Obrera/Treballadora?

CMP JOC: «*jove, d'ací o de fora, som classe treballadora*» (2000-2001)

Tesi: aparició nou tipus humà, no burgès però bombardejat per valors i estils de vida burgesa (propaganda, Mitjans Comunicació Social), *en absència d'una nova cultura obrera* dels treballadors.

Discussió ideològica: on cal ubicar la nova CO: Classe Obrera o Classe Mitja?

Concepte **societat postindustrial** és ideològic, una mistificació de la realitat per evitar reprendre idees de classe i unitat de classe (ideologia neocapitalista)

*Debat ideologicopolític, reforçat pel sistema i ideologia neocapitalista imperant

***Conflicte social**, avui: **caire antropològic i cultural (THPV):**

el tradicional conflicte capital/treball, va prenent noves formes: *reducció treballador/a a pur instrument de producció i consum*. Cultura instrumental: la persona com a simple element més, com una peça més, de l'aparell productiu (i consumidor)... autèntica amenaça dignitat persona humana, de dimensions globals.

J.Cardjin: «*el jove treballador no és una màquina, ni una bèstia de càrrega sinó un fill de Déu*»

El retorno de la "clase en sí"

No se puede excluir que el concepto de clase, tal como ha ocurrido tantas veces en la historia, haya perdido lustre por el momento y que se esté reintroduciendo en la historia por la puerta de atrás...

Esta breve fase intermedia de un capitalismo limitado y amortiguado por el Estado-nación está ahora tocando a su fin. A partir de ahora, se va a capitalizar de arriba abajo. Se está desmontando el Estado de bienestar. La individualización se está convirtiendo en proletarización y en este sentido, se debe considerar a partir de ahora como un destino colectivo. Y la clase media, que siempre hizo la competencia a la dinámica de las dos clases, se está resquebrajando por dentro. Casi se podría creer que Marx formuló sus teorías pensando en el tercer milenio. Antes, todo fue sólo un interludio de estabilidad, y ahora la situación se corresponde definitivamente con el desarrollo de su teoría.

Ulrick Beck, *Libertad o capitalismo. Conversaciones con Johannes Villms* (2002)

Conclusió: CO realitat social i política incontestable: sector majoritari del conjunt de la població activa marcada per:

Quatre factors decisius: ocupació, posició en les relacions de producció, comunitat d'interessos i suport polític a l'esquerra

Context sociocultural actual:

1.6.1. Triunfo del discurso Neoliberal: Empresarios de nosotros mismos

"La vida propia se proyecta como una empresa: debemos comportarnos como capitalistas frente a ella y organizar todos los referentes de nuestra propia vida en autónoma y apresurada obediencia a las leyes del mercado. Es decir, que nos convertimos en empresarios de nosotros mismos." (Ulrich Beck)

"Cada mañana, en África, una gacela se despierta, y sabe que debe correr más rápida que el león más rápido, o será devorada. Cada mañana en África, un león también se despierta, y sabe que debe correr más rápido que la gacela más lenta o morirá de hambre. No importa si tú eres un león o una gacela; cuando el sol salga lo mejor es que estés corriendo".

Ref. Llei de la selva... darwinisme social

1.3.4. Pobres con trabajo

Esta realidad negativa se expresa de muchas formas, pero se encarna especialmente en una realidad alarmante, desconocida en nuestro entorno laboral hasta hace bien poco: la aparición de los llamados *working poors*, **pobres con trabajo**: personas ocupadas, sí, pero en unas condiciones que no les permite superar el umbral de la exclusión, característicos del modelo laboral estadounidense y hasta hace relativamente poco inconcebibles en Europa, donde estar ocupado y ser pobre era una contradicción.

Según un informe de Eurostat un 7% de la población empleada en la EU-25, alrededor de 14 millones de trabajadores (11 millones en la EU-15), vivían en 2001 en un hogar cuya renta equivalente se situaba por debajo del umbral de pobreza. Teniendo en cuenta a la totalidad de los miembros del hogar, 20 millones de personas se encontraban afectadas por la *in-work poverty* en la Europa de los 15, el 6% de toda la población y el 36% de la población en riesgo de pobreza.

Este fenómeno indica que **la otrora clara frontera entre trabajo y exclusión se ha convertido en una frontera porosa: hoy es posible trabajar y, al tiempo, encontrarse en situación de exclusión leve o moderada**. Lo precario, lo discontinuo, lo informal, características todas ellas del llamado tercer mundo, están irrumpiendo en el mundo occidental.

Tasca a fer:

*atenció prioritària a les persones i sectors més precaris en les condicions de treball, als "nous pobres" i treballadors del Tercer Món. *Renovació Sindicalisme* (Iliçó de la Vaga General).

*reconstrucció CO o Treballadora com a subjecte sociopolític, necessitat d'una reforma intel·lectual i moral (Antonio Gramsci). CO com a subjecte sociopolític i subjecte etico-cultural

*impulsar/lluitar per democràcia econòmica, reducció jornada laboral i humanitzar condicions de treball... en aliança amb nous moviments socials

OIT dixit: **Treball Decent** és el veritable DDHH (amb "treball" no n'hi ha prou)

*en definitiva, impulsar el *projecte d'humanització* (THPV)

III. OPCIO PREFERENCIAL PELS POBRES

S.XX, lent moviment de conversió als pobres (1901, Charles de Foucauld)

Cristal·litzà amb Vaticà II : *Precursors dins catolicisme*: JOC i capellans obrers i Missió de França (CO = pobres) «compromís cristià»

Joan XXIII: crit programàtic: **Església dels pobres**... Literatura: **En el corazón de las masas**, R.Voillaume)

Medellín (1968), *Teologia de l'Alliberament* (G.Gutiérrez, 1972) i Puebla (1979)

-*Tornar als pobres* com a lloc d'experiència creient de Déu... que portarà a assumir la causa històrica dels pobres, compartint la seva condició històrica, totalment o en part

"Tots **pels** pobres, molts **amb** els pobres, alguns **com** els pobres"

Clam dels pobres que puja a Déu: Dt 24,14-15 / Jm 5,4 / Gn 4,9-10

Lc 4,16ss missatge programàtic i realització

Mt 5,1-11 / Lc 6,20-26 *Benaurances*

Lc 1,51-53 *Magníficat*: Maria i l'opció preferencial pels pobres (Compendi Doctrina Social Església CDSE 59)

Jn 18,36 El meu regne no és d'aquest món (Raimon: *nosaltres no som d'eixe món*)

Lc 6,43-45 la boca parla del que sobreix (desborda) del cor (aplicació neoliberal!!!)

Laborem Exercens 8:

L'Església està vivament compromesa en aquesta causa, perquè la considera com a missió seva, el seu servei, com a verificació de la seva fidelitat a Crist, per poder ser veritablement l'Església dels pobres

Canvis produïts en el NORD: fragmentació... aparició Quart Món

Sud / Tercer Món

Consciència Benestar i descobriment Empobrits

Puebla, 1979 (n. 1134, 1140-1142):

*Necessitat constant de conversió de tota l'Església per a una opció preferencial pels pobres

Motiu per aquesta opció: Encarnació de Jesucrist (**Flp 2,5ss**), sigui quina sigui la situació moral o personal dels pobres (*imatges de Déu "ensombrecidas" i escarnides*)

El màxim acte de solidaritat amor de Déu és la **davallada als inferns** de la humanitat (**Credo**), per agafar-los de la mà i salvar-los. És el **camí** que emprenen els Sants i Santes.

-Ref. història Església: -Moviment Monacal (sant Antoni i sant Benet)

-Moviments Mendicants (Franciscans)

-Iniciatives religioses segle XIX (*fundacions religioses dedicades als pobres*)

-Leon Bloy (1909): **La Sang del pobre** («profeta de foc» que sacsejà mentalitat burgesa de l'Església)

Pobresa (concepte sociològic):

resultat d'accions, de mecanismes humans que empobreixen (fan pobres), trencant el pla de Déu (*destinació universal dels béns*: un dels principals criteris de la Doctrina Social Església DSE). **A combatre, és imposada.**

Pobres (concepte teològic, teològic):

-**vicari** de Crist (Mt 25, 31): qui el reemplaça en la seva absència

Valor interpel·lador, crític: qüestiona i transforma el tema de Déu

-indica una actitud del cor, relacional, que es projecta en actitud exterior (d'humilitat, de respecte, de solidaritat...)

-expressa consciència de necessitat dels altres i de l'ALTRE (indigent)... en camí vers la plenitud.

La *inquietud agustiniana*: "el meu cor no descansa fins que reposi en Vós = Déu"

A abraçar, lliurement escollida (Francesc d'Assís... la germana pobre).

POBRES: -desvetllador crític, instància crítica de la mala distribució dels béns del Sistema Social, per això són eliminats, ignorats, silenciats, ocultats...

-cria / clam de Déu contra tota posició de tancament egoista, de cofoïsmes social, existencial i religiós

Amor / Opció preferencial pels pobres (Compendi DSE 182 i 449):

Els pobres no són un "problema", sinó que han de poder arribar a ser subjectes i protagonistes d'un nou futur, més humà, per a tothom.

Cardijn: veure en cada jove treballador un Fill de Déu i ajudar que prengui consciència i visqui com a tal

Qüestió: contradicció entre lluita contra la pobresa i opció pels pobres?

Amb els pobres contra la pobresa

Dins classe obrera... pels, amb i com els pobres

Des dels pobres... per a tots

PROPOSTA: *Mantenir opció de classe i opció pels pobres:*

-importància del llenguatge, *necessitat i significat dels relats:*

donen un *marc de sentit* i ens identifiquen col·lectivament, ens arrelen en una **tradicció.**

2.3. Recrear una narrativa de justicia, solidaridad y lucha, y vincular la tradición cristiana a la utopía práctica que reivindica otro mundo posible

"La vuelta del desencanto coincide con la desaparición de aquellas narraciones morales en las que se fundamentaba el compromiso. La ausencia de narraciones explicativas erosiona la ética del compromiso" (**Ignatieff**).

"En su modalidad principal, los relatos bíblicos atestiguan la fe intrépida de aquellos que, a pesar del incumplimiento de la promesa, no dejaron de creer en su realización: hicieron el duelo de los contenidos demasiado particulares y se elevaron a través de una historia dramática, a una percepción menos territorial y más universal de la antigua promesa" (**Christian Duquoc**).

-Tot i que no cal repetir-la insistentment, amb deix ideològic, sinó combinada amb classe treballadora, món obrer, moviment obrer.. amb tota la riquesa de matisos i significats

Ref. personal: comentari d'un company a la meua decisió de fer la mili (sentit de la meua opció, però em fa respecte expressar-ho d'aquesta manera...) De vegades, llenguatge dels pobres als llavis, però la realitat viscuda és una altra

IV. PER OMLIR DE CONTINGUT VITAL AQUESTES OPCIONS

1. La nostra presència, compromesa en partits, sindicats, parròquies, AAVV, entitats culturals, esportives, educatives, ONG... ha de tenir com a denominador comú **potenciar la sensibilitat (mirada i acció) envers els més pobres, febles, exclosos...** aturats, immigrants, drogoaddictes, malalts mentals, minories, etc. **Lc 10,25-37: dimensió samaritana.**

2. Acció que no només, però també, sigui de beneficència (fer-los bé)... sinó de dignificar la seva vida (ajudar a esdevenir subjectes-fills-germans). **Dimensió profètica:** denúncia i anunci

Ref.: Rosario / Toni / Rafael...

3. Necessitat de testimonis comunitaris: com el testimoni primeres comunitats, **Ac 2,42-47: dimensió martirial i evangelitzadora...** en un món consumista. («*Un cristianisme d'austeritat joiosa, fascina i atreu*», Isidre Gomà (comentaris diumenge XXI-C)

-El gran biblista popular, **Carlos Mesters** (brasiler), assenyala **tres camins de lluita per la justícia** (que va seguir el profeta Elies), que podem dir que està a la base de l'opció pels pobres i de classe obrera, i que hauríem de seguir tots nosaltres:

-*el camí de la justícia:* combatre l'empobriment atacant les seves causes.

-*el camí de la solidaritat:* combatent l'empobriment renovant la comunitat compartició real béns.

-*el camí de la mística:* combatent l'empobriment per la renovació de la consciència (citat per Pere Casaldàliga)

La principal tarea a la que hoy debemos dedicarnos los cristianos católicos es la de actualizar en fidelidad a Dios y a los hermanos *cuatro pilares fundamentales de nuestra propia tradición* que, despojados de particularismos, constituyen hoy recursos preciosos para el mantenimiento vivo de la promesa del Reino. Estos pilares son: **la tradición abrahámica** (globalidad), **la tradición samaritana** (solidaridad), **la tradición pentecostal** (espiritualidad) y **la tradición jerosolimitana** (comunidad). (Cita d'Imanol Zubero)

Bibliografía:

Vicarios de Cristo, Jose Ignacio González Faus (1990)

¿Todavía clase obrera?, Rafael Díaz Salazar (1980)

Trabajo humano, principio de vida (THPV), CEE (2007)

Laborem exercens (LE), Joan Pau II (1981)

Compendi de Doctrina Social de l'Església, Justícia i Pau (2006)

Pastoral Obrera de tota l'Església (POTE), CEE (1984)

La sang del pobre, Leon Bloy (1909)

TEXTOS BÍBLICS:

El clam dels pobres que puja a Déu:**Ex 3,7-10**

⁷ El Senyor li digué (a Moisès): –**He vist l'opressió del meu poble** a Egipte i **he sentit com clama** per culpa dels seus explotadors. **Conec els seus sofriments**; ⁸ per això he baixat a alliberar-lo del poder dels egipcis i fer-lo pujar des d'Egipte cap a un país bo i espaiós, un país que regalima llet i mel: el país dels cananeus, els hitites, els amorreus, els perizites, els hivites i els jebuseus. ⁹ **El clam dels israelites ha arribat fins a mi i he vist com els egipcis els oprimeixen**. ¹⁰ Ara, doncs, **jo t'envio** al faraó; vés-hi i fes sortir d'Egipte els israelites, el meu poble.

Dt 24,14-15

¹⁴ »No explotis un jornalier pobre i necessitat, tant si és un germà teu israelita com si és un immigrant que viu en una ciutat del teu país. ¹⁵ Paga-li el jornal aquell mateix dia; que no se li pongui el sol sense haver cobrat, perquè aquell home és pobre i necessita el seu jornal per a viure. **Així no clamarà al Senyor contra tu** i no seràs culpable d'un pecat.

Jm 5,4

⁴ El jornal que escatimàveu als qui us segaven els camps clama al cel, i **el clam dels segadors ha arribat fins a les orelles del Senyor de l'univers**.

Gn 4,9-10

⁹ Llavors el Senyor va preguntar a Caín:

–On és el teu germà Abel?

Ell va respondre:

–No ho sé. Que potser sóc el guardià del meu germà?

¹⁰ El Senyor li replicà:

–Què has fet? **La sang del teu germà clama a mi** des de la terra!

Fl 2,5-9

⁵ Tingueu els mateixos sentiments que tingué Jesucrist:

⁶ Ell, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu,

⁷ sinó que es va fer no res: prengué la condició d'esclau i es féu semblant als homes.

Tingut per un home qualsevol,

⁸ s'abaixà

i es féu obedient fins a la mort, i una mort de creu.

⁹ Per això Déu l'ha exaltat

i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom,

Lc 4,16-22

¹⁶ I se n'anà a Natzaret, on s'havia criat. El dissabte, com tenia per costum, va entrar a la sinagoga i s'aixecà a llegir. ¹⁷ Li donaren el volum del profeta Isaïes, el desplegà i va trobar el passatge on hi ha escrit:

¹⁸ L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, perquè ell m'ha ungit.

M'ha enviat

a portar la bona nova als pobres,

a proclamar als captius la llibertat

i als cecs el retorn de la llum,

a posar en llibertat els oprimits,

¹⁹ a proclamar

l'any de gràcia del Senyor.

²⁰ Després plegà el volum, el retornà a l'ajudant de la sinagoga i es va asseure. Tots els qui eren a la sinagoga tenien els ulls posats en ell. ²¹ Aleshores començà dient-los:

–Avui es compleix aquesta escriptura que acabeu d'escoltar.

Mt 5,1-11 / Lc 6,20-26

²⁰ Llavors alçà els ulls cap als seus deixebles i digué:

–Feliços els pobres: és vostre el Regne de Déu!

²¹ »Feliços els qui ara passeu fam: Déu us saciarà!

»Feliços els qui ara ploreu: vindrà dia que riureu!

²² »Feliços vosaltres quan, per causa del Fill de l'home, la gent us odiarà, us rebutjarà, us insultarà i denigrarà el nom que porteu!

²³ Aquell dia, alegreu-vos i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel. Igualment feien els seus pares amb els profetes.

²⁴ »Però ai de vosaltres, els rics: ja heu rebut el vostre consol!

²⁵ »Ai de vosaltres, els qui ara aneu tips: vindrà dia que passareu fam!

»Ai de vosaltres, els qui ara rieu: vindrà dia que us doldreu i plorareu!

²⁶ »Ai quan tota la gent parlarà bé de vosaltres: igualment feien els seus pares amb els falsos profetes!

Lc 1,51-53

⁵¹ »Les obres del seu braç són potents: dispersa els homes de cor altiu,

⁵² derroca els poderosos del soli i exalta els humils;

⁵³ omple de béns els pobres, i els rics se'n tornen sense res.

Jn 18,36

³⁶ Jesús contestà:

–La meua reialesa no és d'aquest món. Si fos d'aquest món, els meus homes haurien lluitat perquè jo no fos entregat als jueus. Però la meua reialesa no és d'aquí.

Lc 6,43-45

⁴³ »No hi ha cap arbre bo que doni fruits dolents ni cap arbre dolent que doni fruits bons. ⁴⁴ Cada arbre es coneix pel seu fruit: no es cullen figues dels cards ni es veremen raïms de les bardisses. ⁴⁵ L'home bo, del bon tresor del seu cor, en treu la bondat, i l'home dolent, del seu tresor dolent, en treu el mal. Perquè del que sobreix del cor, en parla la boca.

Lc 10,25-37

–Un home baixava de Jerusalem a Jericó i va caure en mans d'uns bandolers, que el despullaren, l'apallissaren i se n'anaren deixant-lo mig mort. ³¹ Casualment baixava per aquell camí un sacerdot; quan el veié, passà de llarg per l'altra banda. ³² Igualment un levita arribà en aquell indret; veié l'home i passà de llarg per l'altra banda.

³³ »Però un samarità que anava de viatge va arribar prop d'ell, el veié i se'n compadí. ³⁴ S'hi acostà, li amorosí les ferides amb oli i vi i les hi embenà; després el pujà a la seva pròpia cavalcadura, el dugué a l'hostal i se'n va ocupar. ³⁵ L'endemà va treure's dos denaris i els va donar a l'hostaler dient-li:

»–Ocupa't d'ell i, quan jo torni a passar, et pagaré les despeses que facis de més.

Ac 2,42-47

⁴² Tots eren constants a escoltar l'ensenyament dels apòstols i a viure en comunió fraterna, a partir el pa i a assistir a les pregàries. ⁴³ Per mitjà dels apòstols es feien molts prodigis i senyals, i la gent sentia un gran respecte. ⁴⁴ Tots els creients vivien units i tot ho tenien al servei de tots; ⁴⁵ venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú. ⁴⁶ Cada dia eren constants a assistir unànimement al culte del temple. A casa, partien el pa i prenien junts el seu aliment amb joia i senzillesa de cor. ⁴⁷ Lloaven Déu i eren ben vistos de tot el poble. I cada dia el Senyor afegia a la comunitat els qui acollien la salvació.

TEXTOS DOCTRINA SOCIAL DE L'ESGLÉSIA**Laborem Exercens 8:**

Els pobres... apareixen en molts casos com el resultat de la violació de la dignitat del treball humà: ja sigui perquè es limiten les possibilitats del treball –és a dir, per la

plaga de la desocupació–, ja sigui perquè són menyspreats el treball i els drets que en deriven, especialment el dret al salari just, a la seguretat de la persona del treballador i de la seva família...

L'Església està vivament compromesa en aquesta causa, perquè la considera com a missió seva, el seu servei, com a verificació de la seva fidelitat a Crist, per poder ser veritablement l'Església dels pobres.

Maria i l'opció preferencial pels pobres (Compendi DSE 59, Ref. RM 37)

Acollint aquests sentiments del cor de Maria, de la profunditat de la seva fe, expressada en les paraules del Magníficat, els deixebles de Crist estan cridats a renovar en si mateixos, cada vegada millor, la consciència que no es pot separar la veritat sobre Déu que salva, sobre Déu que és font de tot do, de la manifestació del seu amor preferencial pels pobres i els humils, que, canta en el Magníficat, es troba després expressat en les paraules i obres de Jesús.

Puebla, 1979 (n. 1134, 1140-1142):

Amor / Opció preferencial pels pobres (Compendi DSE 182 i 449):

Ref. **Trabajo humano, principio de vida**

Ref. **POTE: apartat II:**

«El món obrer continua existint. Encara que el seu rostre hagi canviat, el lloc que ocupa en el sistema de producció continua essent el mateix, estan subordinats i han d'estar sotmesos a les exigències del capital (actius financers, multinacionals, poders o decisions de tipus polític, etc.), que és el qui imposa les condicions de treball i de vida en funció dels seus interessos...

Els pobres... apareixen en molts casos com el resultat de la violació de la dignitat del treball humà: ja sigui perquè es limiten les possibilitats del treball –és a dir, per la plaga de la desocupació–, ja sigui perquè són menyspreats el treball i els drets que en deriven, especialment el dret al salari just, a la seguretat de la persona del treballador i de la seva família.»(LE 8)

Conflicte social: p. 153-154 i paraules Elies Yanes, sobre la tasca essencial de l'Església

Ref. LE 8